

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Gallia Vindicata, In Qua Testimoniis Exemplisque
Gallicanæ Præsertim Ecclesiæ, Quæ Pro Regalia, Ac
Quatuor Parisiensibus Propositionibus A Ludovico
Maimburgo, Aliisque producta sunt, Refutantur**

Sfondrati, Celestino

[Ort nicht ermittelt], MDCLXXXVIII.

§. IV. Solvuntur aliæ objectiones, quæ à Maimburgo ex Actis & Auctoritate
Ecclesiæ Gallicanæ adducuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38277

ti, & alterius favitiæ incensum adoleret, & quod olim Nero, ardentem incendio Romam cantu fallere, quàm aquis juvare mallet.

§ IV.

Solvuntur aliæ objectiones, quæ à Maimburgo ex Actis & Auctoritate Ecclesiæ Gallicanæ adducuntur.

SUMMARIA.

1. Pontificis indirecta in Reges potestati non obesse Acta inter Gregorium, & Ludovicum Imperatorem.
2. Neque Acta inter Bonifacium, & Philippum Regem Gallia, quæ fusiùs percurruntur.
3. Nec denique alia ex Actis & Auctoritate Ecclesiæ Gallicanæ à Maimburgo adducta.

I.

 Pponitur IX. (a) Cùm Ludovicus, Pipinus & Lotharius in Ludovicum Patrem & Imperatorem arma sumpfissent, seque eorum partibus Gregorius Papa adjunxisset, utque eorum causam promoveret, Romam in castra profectus esset; Imperator missis ad eum legatis primo conquiri, quod in hostium castris contra majorum exempla hæret, deinde cùm intellectum esset, eum anathemata, dirasque parare, nisi filiorum voluntati & postularis acquiesceret, cordatè ab Episcopis responsum: Si excommunicaturus adveniret, excommunicatus abiret, cùm aliter se habeat auctoritas antiquorum Canonum. Liqueat ergo

Iiii vel

(a) Maimb. Tr. hist. de l'Egl. de Rome c. 30. f. 415.

vel hoc uno exemplo, Episcopis Galliæ eam opinionem animo sedisse, ut crederent, non esse Pontifici permittendum, ut se rebus causisque Principum immisceat.

Resp. Fallit Maimburgus, remque multo aliter narrat, quam se habeat, idque odio Pontificis; cui enim alteri causæ adscribas falsam narrationem? quamvis dedecore in solum auctorem recedente. Audi Aimoinum (a) Floriacensem in sua historia Francica: Tandem ad id ventum est, ut filios Imperatoris in unum cum copijs, quibus poterant, coire facerent, Gregoriumque Papam advocarent sub ornatu quasi, qui Patri solus filios reconciliare deberet, aut posset; rei tamen veritas post claruit. Cum vero rumor usquequaque diffusus sereret de cæteris, quod verum erat, de Papa vero Romano, quod ideo adesset, ut tam Imperatorem, quam Episcopos excommunicationis irretire vellet vinculis, si qui inobedientes essent sua, filiorumque Imperatoris voluntati, parum quid surripuit Episcopis præsumptio audacia, assertionibus, nullo modo se velle ejus succumbere voluntati, sed si excommunicaturus adveniret, excommunicatus abiret. Ductus autem Papa in habitationem Castrensem multis assertionibus perdocuit, se tantum iter non ob aliud suscepisse, nisi quod dicebatur, quod inexorabili contra filios discordia laboraret, ideoque pacem inter utramque partem serere velle. Remissus autem ab Imperatore ad filios, ut pacem mutuam necerent, cum penè omnis populus ad eos torrentis more deflueret, nequaquam ut fuerat iussus, redire est permissus. Et post pauca: Ipsum verò Ludovicum Lotharius ad sua cum Carolo admodum puero deduxit, & Imperium inter fratres ternâ sectione paritur. Gregorius Papa talia cernens cum maximo morore Romam regreditur. Paulus verò Æmilius (b) in vita Ludovici: Gregorio in Italiam regresso Lugduni Concilium Episcoporum, quos filij Reges contraxerant, habitum, Imperiumque Patri abdicatum; quod decretum mox à Gregorio Pontifice Maximo rescissum est, & audacia Archiepiscopi Lugdunensis multata. Vides, quantum differant Aimoini & Maimburgi narratio. Aimoinus dicit: Gregorium in castra à filijs Ludovici evocatum, prætextu pacis conciliandæ. Non ergo Gregorius ideo profectus ad illos est, quod eis magis, quam Patri faveret, sed quia illexerant spe pacis ineundæ. Falsum ergo, quod ait Maimburgus, eum ut perduellibus faveret, in castra venisse. Rursus scribit Aimoinus: Rumore jactatum esse, Pontificem ut anathemate Imperatorem feriret, advenisse; additque: Cum vero rumor sereret de cæteris, quod verum esset, de Rom. verò Pontifice, quod

(a) Aimoin. in gest. Franc. l. 5, c. 14. (b) Æmil. in Ludov. Pio.

quod ideo adesset, ut Imperatorem excommunicaret. Quibus verbis aperte ostendit, rumores de alijs fuisse veros, non verò de Romano Pontifice sparsos. Cur rogo Maimburgus rumores accipit pro veritate? an nescit, nihil esse incertius rumore vulgi, & præsertim ab hostibus sparsis? nam intererat Principum, ut Pontificem à suis partibus esse crederetur. Et quæ rogo integritas scribentis, veritatem & historiam facere, quod Aimoinus rumorem? nec lectorem monere, ne falleretur. Si Maimburgus *jaçatum* id diceret, ferri poterat, sed quòd ipse tanquam certam veritatem producat, asseratque, quòd rumor tantum fuit, isque, ut innuit Aimoinus, subornatus; nulla ætas Maimburgo ignoscet, quippe se ipsum dedecore, & lectorem erroribus implicanti. Adjungit Aimoinus: *Surripuit Episcopus presumpcio audacia, asserentibus, nullo modo se velle ejus succumbere voluntati.* Vocat Aimoinus *audaciam*, quam Maimburgus pro exemplo adducit: miseram causam tam caducis argumentis nixam! quæ enim vitia excusari non possint, si audacia, & libido, & homicidia pro exemplis adducantur? Sed rem totam absolvit, quòd Aimoinus & Amilius addunt, videl. *Gregorium Papam talia cernentem cum maximo mœrore Romam esse regressum.* Non ergo Gregorius Ludovico adversabatur, alioquin nec ejus vices tanto mœrore prosequeretur, nec decretum, quo Imperio exuebatur, rescinderet, quin potius confirmaret. Quis ergo non videat, mireturque, maluisse Maimburgum rumori credere, quàm innocentia tot argumentis probata? Pro qua & illud facit, quòd Gregorium tribus postea annis Lotharius bello invasit, nec revocari potuit, nisi Ludovici imperio, minisque, & festinatâ ad filium Legatione. Audi illius temporis scriptorem Anonymum in vita Ludovici: *Nuntiatum est Imperatori, quòd Lotharius Ecclesiam S. Petri, & homines ejus crudelissimâ clade vexaret, quare animus Imperatoris mitissimum adeò exasperavit, ut quodammodo extraordinarie missos dirigeret, nullum penè ad tantum iter consiciendum spatium tribuens.* Tantum ergo abest, Gregorium Ludovici filijs favisse, ipsi verò Ludovico adversatum esse, ut hunc amicum & protectorem, illos hostes haberet. Sed, inquit Maimburgus, *cur in hostium castris heribat Gregorius, Ludovico contempto, & per Legatos exprobrante, ut si more antecessorum suorum aderat, cur tantas neciteret moras, non sibi occurrendo?* Respondeo, non hanc Gregorij, sed Principum

tipum culpam fuisse, Pontificem vanâ spe pacis læstantium, & ne castris excederet prohibentium, quod etiam Aimoinus citatus illis verbis notavit: *Nequaquam, ut fuerat iustus, redire est permittitur. At saltem apparet, inquit, noluisse Gallia Episcopos, Pontificem Romanum negotijs Regum implicari, hoc enim ea verba significant; nullo modo se velle ejus voluntati succumbere, si excommunicatus adveniret, excommunicatus abiret.* Resp. Mirum esse, ut paucorum Antilitum verba, qui ab armato ad armatos veniebant, vicinâque pugna feroces, quosque Aimoinus ipsa presumptionis & audacia notat; toti Ecclesiæ Gallicanæ adscribantur. Cæterum si removeas verborum intemperantiam, fallamque opinionem, quâ Gregorium credebant Ludovici hostibus favere; verum erat, nihil Pontificis anathemata, si illis justam Ludovici causam morari vellet, & perduellium tueri, valitura. Quippe injusto bello Ludovicus petebatur, ejus verò defensio non justa tantum, sed necessaria; quis verò nescit, non posse justam defensionem anathemate prohiberi? aut quis unquam docuit, Pontifici parendum esse æqua prohibenti, aut flagitia imperanti? Hoc ergo exemplum, etiamsi daremus sincerum esse, incorruptumque, nihil prorsus ad rem facit, sed inrexi debuit inopiâ meliorum, & Maimburgo, cum virtute non possit, numero pugnante.

II. *Opponitur X.* (a) Bonifacio VIII. jura Coronæ Gallicæ pallam aggresso, præsertim verò in Bulla, cujus initium: *Unam Sanctam* (ea enim Pontificem Romanum etiam quoad temporalia omnibus Regnantibus præficit) nemo ignorat, Philippum Pulchrum Gallie Regem, omnemque Ecclesiam Gallicanam omnes vires intendisse, & ad futurum Concilium provocasse, nec unquam subjacere huic potestati voluisse; patet ergo, quænam Ecclesiæ Gallicanæ sententia tunc fuerit.

Resp. Quæ Bonifacio VIII. & Philippo Regi contingere, utinam pateretur Maimburgus silentio involvi, delerique ex Gallie monumentis; eorum sanè adeò Philippum puduit, quippe à suis delusum, ut in Concilio Viennensi, teste Nauclero (b) Doctore Sorbonico, eorum memoriam aboleri, nec filijs imputari petierit, obtinuitque publico Diplomate; & planè nulli funestior ea tradidit.

(a) Maimb. cit. c. 30. f. 415. (b) Naucler. de Monarch. p. 4. l. 7. c. 18. Joan. Rub. in Bonif. f. 235. Villan. l. 9. c. 22. Clem. V. in Regest. epist. 32.

gedia fuit, quàm Regiæ domui paulò pòst excisæ, ut notat (a) S. Antoninus. Nam Bonifacium quod attinet, nullius innocentia gloriosius probata, quod postea dicemus. Quæ ergo Maimburgo delectatio, cineres Regios turbare, & olim oblitterata, ac Regno fatalia proferre? ego ea tantum expromam, quæ innocentiam Bonifacij ostendant. Is Anagninæ in Patria sua operâ præsertim Columensium, quorum duos purpurâ exuerat, & Nogaretij captus tenebatur. Triduum jam fluxerat. Anagninenses & pudore tanti flagitij, & quadringentis equis, quos Urfini adduxerant, freti Pontificem liberant; hostes aut capti, aut cæsi, fugatique; Pontifex advocatâ Concione omnes veniam donat, tum Romam petit, exceptus infinitâ omnium gratulatione, & in modum triumphantis. Consilium agitantem, in quo tanti sceleris vindictam, & delicto parem repeteret, mors occupavit; placidè solum esse, sacrisque omnibus procuratum, ac ratione ad extremum constante Processus (b) Bonifacij, Jacobus Stephanus, (c) Nauclerus, alijque testantur, nec furenti similem, arrosisque digitis & illiso capite extinctum, si alia omnia desint, satis ex illius cadavere constat, sano integròque, quod trecentis pòst annis effusum est, & videri authentica Instrumenta possunt apud Bzovium (d) & Rubeum. Obijt 7. Octobris Anno 1303. trigesimo quinto die à captivitate. Missi in Galliam nuntij, qui Philippo mortem referrent. Eà in Galliam perlatâ Episcopus Maurianensis ferrur in hoc vaticinium prorupisse, teste D. Antonino: (e) *Hoc novum magnum dabit Regno Francia gaudium, sed extrema gaudij luctus occupabit, nam propter tantum excessum notabile DEI iudicium irruet super eum & progeniens ejus.* Successit Bonifacio Benedictus XI. & huic veneno inter ficus floresque propinato Clemens V. operâ Pratenfis Cardinalis, & beneficio Philippi Regis, in cujus gratiam sedes in Galliam translata, immenso Italiæ luctu, damnòque. Inter alios articulos Regi à Clemente promissos quartus fuit, (f) *ut Bonifacij memoriam damnaret.* Quis non crederet conclamatum esse? Rege videlicet accusante, Pontifice obstricto, & Reonon filente tantum, sed etiam extincto?

iiii 3 Clemens

(a) S. Antoninus. p. 3. Tit. 21. c. 3. Bzovius. T. 14. (b) Process. Bonif. pag. 36. & p. 151. (c) Naucl. p. 4. l. 7. c. 18. Jacob. Stephan. test. oculus. (d) Bzov. cit. Rub. f. 347. (e) V. S. Antonin. 3. p. T. 20. c. 8. (f) Masson. in V. Philippi Pulchri, & Giaccon. in V. Clem. V.

Clemens ad Concilium retulit: illic à trecentis Patribus absolutus: accusatores repulsi, fraudes detectæ Philippus Rex ingenti poenitudine tactus, sequè deceptum ingemuit. Audi Nauclerum (a) Doctorem Sorbonicum: Bonifacium post novem annos Clemens V. annuibus trecentis Patribus in Concilio Viennensi, ubi præfens aderat Rex Francie Philippus, verum Catholicum, nullaque labe pollutum fuisse pronuntiavit. Omnium malevolorum calumnias, imposturas, mendaciæque in illius Pontificis famam contorta, ut Regi placerent, placendo illuderent, illum deciperent, ipse Pontifex cum toto Concilio detestatus execrationi subiecit. Ipsi vero Regi Philippo agnoscenti dissidiorum crimina contra Bonifacium perpetrata, eaque per ignorantiam se commississe, proditoris Sycophantarum illusionibus illum deceptumque profitenti Clemens V. ignovit. Qui cum valde metueret, ne illa criminum falsorum accusatio, quæ deceptus Bonifacio affinxerat, sibi ac posteris dedecori viderentur, propterea Clemens Pontifex cum universa Synodo sanxit, nunquam Philippo Regi, tanquam innocenti, aut saltem nescienti, proditorum decepto fraudibus ea exprobratum iri. Sed non ideo placatum Numen, nam Civitas Anagnina fame, (b) peste, civilibus bellis, ruinisque penè deleta, nec prius à malis cessatum, quam à Clemente VII. impetrato Episcopo, qui eos noxâ à majoribus contractâ liberaret. Alij proditorum immaturâ aut morte, aut clade sublato. Philippus (c) Rex dum aprum insequitur, equo lapsus, extrinctisque tres filios reliquit, infelices omnes Uxoribus adulterijs, teste Divo Antonino & Emilio: illis brevè Regnum, nullique mares, & ita familiâ Pulchri extinctâ Valesia successit. Observavit Genebrardus, & ex illo Spondanus, Philippo nihil prosperi evenisse post captum Bonifacium. Si quæras, unde Philippi odia fluxerint; responderet Maimburgus: (d) Bonifacium in Fura Gallici Sceptri falcem misisse, sequè per celebrem illam Bullam, Unam Sanctam, velut sublata in alium facejurgiorum, Regnantibus omnibus præferre aggressum; hinc orta dissidia. Sic Maimburgus, aut ignarus, aut quod magis crediderim, dissimulans rerum, Quicunque enim prætextus fuerint funesti dissidij, certum est, causas multo alias fuisse, & quàm decoras Bonifacio, tam indignas Philippo à suis circumvento. Quod ut clarè sub oculos ponam, singula suis annis distinguam.

(a) Naucl. de Monarch. p. 4. l. 7. c. 18. (b) Alex. Bonon. in descript. Lat. (c) Joan. Villan. l. 9. c. 65. S. Anton. p. 3. T. 21. c. 3. § 4. Masson. in V. Phil. Raynald. anno 1314. n. 26. Spond. ad ann. 1314. (d) Maimb. cit. c. 30. f. 417.

Anno MCCXCIV. Cœlestinus V. Pontificatu abijt, eique in Cardinalium Senatu liberè renuntiat; succedit omnium votis Cardinalis Cæteranus, sèque Bonifacium VIII. appellat. Multos ea electio gaudio, quàm plures mærore affecit; Cœlestinus enim sanctitate & miraculis populum devinxerat, Principes verò ingenti liberalitate, regendique dulcedine. Bonifacius ergo velut affectatæ Tiaræ ac dolo obtentæ incusatus. Sed immeritò, quamvis enim Cælestinum rerum humanarum, gubernandique rudem, & in largitiones, Principumque postulata nimis facilem multi illius temporis auctores (a) tradant, præsertim verò Clemens V. in Bulla Canonizationis; Bonifacium tamen dissuasisse, ne Pontificatu cederet, multi & oculati testantur; inter quos Ægidius Columna: (b) *Comprobari potuit ex pluribus tunc viventibus, Bonifacium, cum in minoribus ageret, persuasisse Domino Cœlestino, quod non renuntiaret, quia sufficiebat Collegio, quod nomen sua sanctitatis invocaretur super eo.* Eadem habet Cardinalis Stephanesius. Obluctata est præsertim Universitas Parisiensis, de qua in Actis coram (c) Clemente V. hæc habentur: *Cum verò hæc Parisijs inaudirentur, queri & examinari coeptum est super ingressu illegitimo dicti Bonifacij, videl: an teneret dicti Cœlestini renuntiatio, vel non? consuluntur plures Doctores, & in Theologia Magistri, qui viderunt in materia diligenter, & determinarunt eorum plurimi & magni, Cœlestinum renuntiare non potuisse, Consultationemque suam in contrarium prius editam non tenuisse, nec eum id, quia contra DEUM esset, & ejus Evangelium & omnem rationem, statuere potuisse.* Cæterum errasse Universitatem patuit ex Concilij Viennensis, & Ecclesiæ assensu, Bonifacium pro vero Pontifice agnoscentis. Et ipse (d) Maimburgus in historia Schismatis Occidentis fatetur, posse, imò debere in aliquo casu Pontificem etiam legitimum, & pro tali habitum Pontificatu cedere, confirmatque Archi-Episcopi Parisiensis auctoritate, cum quo præcipua historiæ sua puncta contulisse se ait.

Anno MCCCXV. Bonifacius Adolphum Imperatorem societate ac fœdere cum Eduardo Angliæ Rege contra Philippum prohibet: utrumque verò Regem societate componit. Eodem anno Con-

stitutio-
 (a) Lucens. in Bonif. Petrarch. l. 2. de vita solit. Villan. l. 8. & Clem. V. in Bulla Canoniz. (b) Ægid. Columna. l. de renunt. Papæ. Stephanes. de renunt. Cœlest. (c) Acta inter Bonif. & Phil. coram Clem. V. (d) Maimb. hist. du. grand. Schism. d'Occid. l. 5.

stitutionem edit, quâ libertatem Ecclesiarum contra omnes Principum conatus tueretur, vindicâque. Carolum II. Gallia Principem, & S. Ludovici ex fratre nepotem Siciliae throno imponit, omnique studio contra Friderici & Siculorum conatus fovet. Constantia Siciliae Regina Henrico VI. Imperatori nupsit, dato Siciliae Regno dotis loco. Henricus Friderico II. filio reliquerat, hic Conrado, Conradus verò veneno extinctus Conradino filio, quem Innocentij IV. tutelâ bimulum commisit. At Manfredus Friderici nothus armis, donisque Siciliam obtinebat, Tyranni nomine in Tutorem mutato. Sed Innocentius IV. Urbanus IV. Clemens IV. Rom. Pontifices sibi asseruerant, quippe Ecclesiae feudum, amissumque Friderici & filiorum perfidiâ; erantque majestatis rei. Urbanus in Carolum I. Andegavensium Comitem transtulit, S. Ludovici Galliae Regis fratrem: hujus filius Conradino extincto, pacatisque Siculis, Sceptro succedit. Sed turbatis iterum rebus Friderico Regis Arragoniae fratri Sicilia se dedit; at Bonifacius VIII. Gallum, uti dicebam, potenter sustinebat.

Anno MCCXCVI. Guido Flandriae princeps filiam Philippam Eduardo Walliae Principi, Angliaeque haeredi despondet. Philippus Galliae Rex, cui suspecta cum hoste affinitas Flandri, Guidonem, Uxorémque Corbolium invitat, retinetque, nec prius libertas reddita, quam sponsa infidem data. Intercessit pro virgine Bonifacius, sed neglecta à Gallo preces; hinc bellum ab Anglo, nisi Bonifacius inducias imperasset, quippe dum Christiani Principes intestinis bellis consumuntur, Christianum nomen in Syria deletur. Replendis interim aerijs, quae domesticis bellis exfugebantur, in Anglia, Galliaque gravissima tributa indicta: in Gallijs centesima mercatoribus imposita, tum quinquagesima, nullo secularium, Clerique discrimine. In Anglia, obnitente tributis Clero, bona Ecclesiastica occupata, cujus postea sceleris aded Eduardum Regem poenituit, ut largè fluentibus lacrymis veniam ab Episcopis posceret. Cùm ergo Immunitas Ecclesiastica tot modis ab illis everteretur, qui tueri debebant, nec ferre Bonifacius id posset, editâ Sanctione Principibus prohibet: *Ne quidquam à personis Ecclesiasticis quovis doni, mutui aut subsidij nomine recipiant, nisi Pontificis*

Pontifice consulto, & nisi parcant, anathemate percussit. Exarsere Politici, quorum manibus sacri aëris semper aliquid hærebat; & ne titulus abesset honestæ iræ, Bonifacium inculant, quasi necessarios sumptus avertat tuendæ Galliæ, belloque à Gallo, Anglo, Germanoque impendente. Utque Bonifacium ferirent simili plagâ, edictum à Rege extorquent, quo ne aurum argentumque Galliâ esseretur, prohibebatur. Sed Bonifacius lædi hoc edicto pietatem Gallicam, & majorum exempla ostendens, nec Gallo opportunum, eo tempore, quo ab Hispano, Germano, Angloque bellum instaret, Pontificem provocari; effecit apud Regem, ut edictum revocaretur, molli videlicet adhuc Philippi animo, ac remedia admittente.

Anno MCCXCVII. Fridericus Arragonius Siciliæ Tyrannus Cardinales Columnenses sibi devincit, trahitque in societatem belli & prodicionis: eos Bonifacius, cum molliri, avertique haud possent, arcibus, purpurâ, sacrisque exiit; hinc implacatum ab illis odium, & Bonifacium, Regemque inter perpetuæ discordiarum faces, ac tandem incendium, nescias Ecclesiæ magis, an Regno funestum? Eodem hoc anno Bonifacius dato ad Philippum Diplomate profertur, nunquam sibi mentem fuisse, ut Galliæ Præsules non possent voluntarijs subsidijs Regem adjuvare, modò vis abesset, nomenque tributi: imò necessitate urgente, aut illos, qui feudum accepissent à Rege, (a) cogi etiam posse. Divus Ludovicus Gallicarum Rex hoc ipso anno inter Sanctos relatus.

Anno MCCC. Annum Jubilæum Bonifacius celebrat, ad quem supra ducenties mille peregrinos convenisse ajunt. Carolum Valesium Regis fratrem comprimendis Italiæ, & Siciliæ motibus Imperatorem deligit, oblati in necessarios sumptus Galliæ decimis, & utriusque Imperij spe.

Anno MCCCII. Philippus ministrorum consilij actus, Rhemensis, Carnutensis, Laudunensis & Pictaviensis Ecclesiarum bona ac jura occupat, præsertim verò Lugdunensis, Narbonensis & Apamiensis, quarum Præsules earum Urbium dominatu gaudebant. Ipsum verò Episcopum Apamiensem violatâ Immunitate Ecclesiasticâ, immittâ satellitum manu ad se vocat, traditque custodiendum
K k k k Archi-

(a) V. c. Clericis de Immunit. Eccles.

Archiepiscopo Narbonensi, Bonifacius Episcopum solvi, Romamque mitti ad dicendam causam, ablatam Ecclesiam Apamiensem, jubet, & Episcopos Galliae ad Concilium dimitti; nam ut ait S. Antoninus: (a) *Philippus Episcopatus vacantes, cum essent bona Episcoporum, diripiebat, & investuras eorum facere volebat. Quamobrem Bonifacius ut magnanimus & audax neminem timens cepit contra ipsum agere, tanquam inimicum Ecclesiae, & Praelatos Franciae ad Urbem ad celebrandum Concilium vocavit.* Sed Philippo haec contra Galliae Privilegia fieri contendente, Bonifacius, ne obtentu Privilegij Ecclesiae everterentur, exhiberi ea jubet, & interim viribus carere.

Anno MCCCII. Tandem Gallicae nubes tempestatem effundunt, tanto tempore collectam. Philippus Ariminensem & Apamiensem Episcopos, quamvis Apostolicam Sedem appellantes, carceribus detinet. Praelatos ad Concilium evocatos Galliam exire prohibet; & quis crederet? isti Philippo potius, quamvis persequenti, quam Bonifacio, qui illorum causam agebat, detulere; adeo illos aura, quae ex Aula spirabat, corruerat, ut praeter libertate servitute amarent. Idem Philippus Legatos Pontificios exire Regno jubet, calumniarum copias (b) pronuntiari à Cathedra Parisijs in aede D. Virginis facit, & à Comminatorijs Bonifacij ad futurum Concilium provocat. Quo tempore Bonifacius Cathedrae suae juribus vindicandis celebrem eam Decretalem vulgat, cujus initium: *Unam Sanctam Ecclesiam.* Tota hujus Constitutionis summa ea est, ut ostendat, *duplicem in Ecclesia gladium esse, materiale videlicet & spirituale, & gladium materiale sub spirituali esse. Quod si gladius & potestas materialis exerraverit, corrigendam & judicandam esse à potestate spirituali.* Haec Bonifacij doctrina totidem ferè verbis ex Divi Pauli, & Bernardi desumpta est; nam temporalem potestatem à spirituali judicandam esse illis verbis Apostolus expressit: *Si angelos judicabimus, quomodo magis temporalia?* Duplicem verò in Ecclesia gladium esse, temporalem & spirituale, S. Bernhardus in l. i. de consider. c. 6. ad Eugen. tradit. Non ergo novae doctrinae auctor Bonifacius; nec aliud scripsit, quam quod calamo exemplisque antiquitas expresserat. Sed cum Philippi animus jam iram caleret, adderentque faces Regij Ministri, facile

(a) Antonin. 3. p. T. 20. c. 8. § 20. Joan. Villan. l. 8. c. 62. Emil. in Phil. Fulchro. (b) V. Masson. in vita Bonif.

facile fuit Bonifacij verba in aliena sensa torquere; dicebant enim, Pontificem sibi in Francicam Coronam jus vendicare, quasi illa Ecclesiæ Beneficium esset, quàm tamen tantùm Cælo deberet; idque in publicis Comitijis jactatum, quò major in Bonifacium invidia conflaretur. Prohibiti etiam Præsules, ne Concilium, quò à Pontifice vocabantur, adirent. Bonifacius eos omnes censuris afficit, qui Romanum iter morarentur, nec tamen Regem expref- sit: imò Joannem Cardinalem Parisios mittit, qui Regis animum molliat, exsolvatque censuris.

Anno MCCCIII. Cùm nihil efficeret Legatus Cardinalis, (a) Bonifacius Albertum Imperatorem in Philippum concitat; hic in publicis Comitijis Bonifacium hæresis, usurpati Papatus, & Simon- niæ postulat, totòque Regno vulgari jubet, & ad Concilium pro- vocat, quique Regijs edictis & voluntati obniterentur, exilio pulsì, & ipse Bonifacius, ut supra indicavi, Anagninæ captus. Hic ordo & series Tragœdiæ, ex qua Maimburgum facile convincas; nec enim dissidia Philippi cum Bonifacio ex eo fluxère, quòd hic aut coronam auferre minaretur, aut Constitutionem illam, *Unam San- ctam*, ediderit; hæc enim contigerunt natis jam jurgiis, adultisque, ut supra vidimus; imò quàm plurimis beneficijs Philippum Bo- nifacius affecerat: sed veræ causæ sunt illæ ipsæ, quas Maimbur- gus tegit, videlicet: quòd ægrè haberet Gallos, Cælestinum Pon- tificatu cessisse; is enim cùm omnes suâ virtute metiretur, facilimus erat in Principum postulata, Gallorum præsertim; successerat Bonifacius, si minori Sanctitate, at majori prudentiâ, nec dolis obviâ: hinc primi Sorbonæ imperus, negantis potuisse Cælesti- num renuntiare, ideòque nec Bonifacium Papam esse: quòd Ordinem Clericalem tributis, vestigalibus, decimis gravari vetuerit inconsulto Pontifice; cùm enim bello inter se Gallus, Anglùsque sævirent, Regijs ærarijs exhaustis, bello sustentando Ecclesiæ premebantur: quòd Columnenses purpurâ exuisset, & isti perpetuis querelis aulam, Regemque incitarent: quòd Ecclesiarum jura, Lugdunensis præsertim, Narbonensis & Apamiensis occupâssent Philippus, quarum Urbium dominatu hætenus Episcopi gavissi erant: quòd Episcopum Apamiensem violatâ immunitate inclu-

K kkk 2

sister;

(a) Auctor V. Bonif,

fisset; & tandem, Episcopos Galliae, ut corruenti Immunitati subveniret, ad Concilium evocasset. Hæ inquam veræ causæ persequendi Bonifacium, sed pudebat istas, quippe Gallo indecoras, nec ejus causæ profuturas, proferre. Quis enim Philippo accederet, ejusque studia probaret, si fateretur, se Pontifici, quod Ecclesias, quod Canones, quod immunitatem tueretur, bellum dixisse? alia ergo quæsitæ, si minùs vera, at fallendis incautis aptiora; & quæ colore saltem placerent, si pretio non possent. Quod verò multi Galliarum Præsules contra Bonifacium, & cum Rege sentirent, nihil Maimburgum juvat; quis enim nescit, Episcopi in Aula frequentes quot vinculis Regi adstringantur? nam & chamaeleontes ex flore, herbisque, quibus adhærent, colores sumunt, Quæ causâ unquam justior fuit, quàm Chrysofomi, Athanasij, Thomæque Cantuariensis? & tamen nemo his magis, ut Episcopi adverbantur, quippe qui ex Principum nutu pendebant, eosque sequebantur, quos duci oportebat. Nec mirum ergo, nec novum esse debet, pleròsque Galliae Antistitem Philippo Regi adhæsisse, id enim potentiae, non causæ dabatur; præsertim cum metus & poenæ jungerentur; constat enim, quàm plurimos, qui Bonifacio studebant, exilio & carceribus multatos esse, ut Massonius (a) in vita Philippi, & acta coram Clemente testantur; nihil ergo subsidij à votis Episcoporum, quos metus, & carceres, & exilia urgebant; absint minæ & proscriptiones, liberæque sint voces Episcoporum, nec strepitu catenarum, minisque expressæ, & tunc demum pondus & momentum habebunt, alioquin nihil fidei extortis.

Dices; quæ Bonifacius in Philippum scripsit, fecitque, à Clemente V. abolita & deleta sunt; ergo id signum est, Regem innocentem fuisse. *Resp.* Clementem Gallorum operâ, Regis præsertim, Pontificatu potitum esse, & multa priùs Regi promississe, ac etiam juramento confirmasse, præsertim de Bonifacij memoria abolenda, notius est, quàm ut repeti à me debeat. Quid ergo mirum, si Pontifex Gallus, qui in Gallijs morabatur, imò sacram Sedem ed transtulerat, Regi tot beneficijs, promissisque ac jurejurando devinctus erat, multum Philippi gratiæ & potentiae detulerit, ac præsertim paci Ecclesiæ? nec disputaverim, quanto id jure: illud certum

(a) Masson. in V. Phil. Processus f. 239.

certum, Clementem propterea apud multos male audivisse, & Bonifacii memoriam, quam Philippus persequeretur, coelesti prodigio assertam esse. Sanè quod Pontificis potestatem in Reges spectat, Bonifacii vestigijs Clementem inhæsisse patet tum ex Hungariæ Regno, quod contra Ottonis Bavariæ Ducis studia Carolo Martello asseruit, tum etiam ex celebri (a) Constitutione, quam in Concilio Viennensi edidit, & supra produximus; ut si pugnare velimus Clementis exemplo, plus id Maimburgo, quam nobis noceat.

III. Addit alia Maimburgus Ecclesiæ Gallicanæ testimonia, ad quæ cum superiori §. responderimus, nolumus hic repetere. Illud tantum observa, Ecclesiæ Gallicanæ auctoritatem, & à Maimburgo, & à me proferri, sed longo discrimine; Maimburgus enim non habet antiquiora Gallicani Cleri testimonia & Decreta, quam à decimo quarto seculo, & tunc quidem temporis, cum dissidia inter Pontifices, Regesque ardebant, & Clerus, ut fieri solet, spe, merique ac etiam adulatione in Regias partes trahebatur, multique pietate ac doctrinâ præcipui Pontifici adhærebant: erantque Conventus illi Gallicani particulares tantum; nec Maimburgus ex Sanctis Ecclesiæ Gallicanæ Patribus aut Doctoribus proferre aliquem potuit, cui sententiam suam cum decore committeret: nec enim moror sententias aliquas generales, & quæ nullam penitus rei, de qua loquimur, mentionem faciunt; multò minùs Concilia aliqua Generalia, quæ sententiæ ejus faveant, produci possunt: planè nullum Maimburgus produxit, quamvis suæ causæ adornandæ omnia concusserit. At verò Ecclesia Gallicana, quam nostræ sententiæ aperte consentientem vidimus, non nova, recensque, sed antiqua, & septimi jam seculi est, abundatque Patribus, Sanctisque Ecclesiæ Doctoribus, quinque Concilij Generalibus prævalida, nec in genere tantum, sed de casu, quem præ manibus habemus, in particulari & individuo loquitur, & tunc temporis sententiam suam de Pontificia supra Reges potestate dixit, quando Summa Pontificum, Regumque concordia, omnique procul affectuum, iræque tempestate, ac placidis annis veritas promebatur. Jam lectoris arbitrium esto, utri sententiæ auctoritas Ecclesiæ Gallicanæ magis suffragetur. Quod

Kkkk 3 si

(a) V. Raynald. ad ann. 1307.

si palma antiquitati danda, nostra multò antiquior, ut quæ novem jam secula in Ecclesia duravit, tot exemplis, tot Patrum oraculis, tot Concilijs suffulta, florensque. Valeant ergo, vincantque illæ à Sanctis Patribus toties reperitæ & inculcatæ voces, videl: (a) *Mos iste semper in Ecclesia viguit, ut quò quisque religiosior foret, eò promptius novellis opinionibus contraret. Christianus ergo Catholicus providebit, ut antiquitati inhereat, quæ prorsus jam non potest ab ulla novitatis fraude seduci.* Sed, inquit Maimburgus, (b) *potestas in Reges Pontificia nunquam magis, fortiusque, ut in ultimo Conventu Parisiensi, repressa, constrictaque est. Rex verò utpote Conciliorum, Canonumque defensor doctrinam ejus Conventus quatuor propositionibus comprehensam toto Regno acceptari, colique jussit, eo serè modo, quo apud Superiores Religionum fieri solet, ut certa aliqua doctrina, Thomæ videlicet aut Scoti teneri jubeatur, concordia causâ. Resp.* At ego in nullo Conventu magis, graviusque, ut in illo Parisiensi, peccatum esse crediderim, nec simplici, sed cumulo errore, quod pace & reverentiâ Sacri illius Senatûs dixerim, nunquam dicturus, nisi cogeret majestas offensi. *Primò enim, quis nescit, iram, merumque huic Choro (c) præsedisse? quos verò fructus exspectes radice infectâ? Reperantur memoriâ Antiochense, Ariminense, & Ephesinum II, Concilia, videbis semper periclitatam esse veritatem, animis irâ, merumque agitatis. Elisæus quamvis adversus Joram idolis addictum sacro, justoque Zelo inardesceret, non prius tamen Sancto Spiritu afflari potuit, quàm turbatum, flagrantemque animum poneret mulcente tibicinis manu: (d) *Adducite, inquit, mihi Psalter, cùmque caneret Psalter, facta est super eum manus Domini.* Si ergo ecclesiæ etiam flammæ tantum fumi est, ut radium veritatis obumbret, quantum erit terrestri illi, densæque, & quam odium ac vindicta incendit? Quæ ergo auctoritas ei Conventui esse potuit, in quo ira præsedet, terror suffragium inijt, metus decidit, & adulationis subscripsit? quæ si quis neget, Apamiensis tragœdiæ tantum recorderetur, & fatebitur, nihil à me supra verum, sed multum infra memorari. *Secundò.* Negari haud potest, majores causas ad Romani Pontificis cognitionem pertinere, idque inter hujus Privilegia Maimburgus (e) reposuit: at verò causæ, quas Conventus Parisiensis*

(a) Vincent. Lirin. comment. l. 1. c. 3. & 9. (b) Maimb. Tr. hist. de l'Egl. de Rome ch. 30. f. 425. (c) V. Reg. Sacerd. f. 73. (d) 4. Reg. c. 3. (e) Maimb. cit. c. 5. f. 67.

rificis decidendas sibi sumpsit, non majores tantum sunt, sed omnium maximæ, versantur enim inter prima Ecclesiæ & Republicæ capita, Pontifices videl: Reges, & Concilia universalia. Si enim quæstio verteretur, an Gallici Regni Status sint supra Regem, possintque istum judicare, punire, ac etiam Regnis exuere? an à Rege ad Comitata Regni appellari possit? an Sententiæ ac edicta Regia tanquam errori ac injustitiæ obnoxia recusari impunè possint, & ab illis tanquam ab abusu ad futuros Reges, aut futura Comitata provocari? Si inquam hujusmodi quæstiones agitari Parisijs contingeret, quis non illas maximi momenti esse diceret, quippe ad Regni aut quietem, aut turbas pertinentes, & plurimorum bellorum ac seditionum faces? & qui hujusmodi quæstiones aut hæcenus inauditas, aut saltem dudum sopitas excigaret, imò in privatis Conventibus jactari, palamque affigi vellet, quo rogo is alio nomine dignus esset, quam factiosi ac perduellis? at verò similes omninò in Conventu Parisiensi non propositæ tantum & auditiæ, sed etiam decisiæ sunt, imò imperatæ, armatæque supplicijs, si non jussu, at rogatu, nutuque Patrum. Non dico, factiosos illic, aut perduelles fediisse; absit, me reverentiæ oblitisci, tot magnatibus, sacrisque Infulis debitiæ; illic dico non potuisse tanti, imò maximi momenti causas ab eo Conventu agnosci, multòque minùs decidi, quippe soli Pontifici reservatas, etiam Gallorum, & Maimburgi judicio. Quo ergo jure tribunalia miscant, & sepem utriusque potestatis perrumpunt, sibi que causas vendicant Pontifici tantum sepositas? & qui hæc faciunt, magnæ auctoritatis Maimburgo, invictæque videntur; at nullius mihi, quantæ videl: si de causis Regni Gallici Hispanus pronuntiaret, aut Anglus de jure margaritas piscandi in Sinu Persico. Tertio. Omni Jure, naturali videl: divino, humanoque statutum est, ut non prius in aliquem sententia dicatur, quam vocatus is fuerit, auditusque, & copia data suas rationes deducendi. Jam verò Conventus Parisiensis Tiaræ Pontificiæ duos, quos habuit, pretiosissimos uniones subduxit, supremum videl: in rebus fidei judicium, & potestatem Reges abdicandi, quoties necessitas tutandæ Religionis exegerit: quæ duo si negent Galli ad Pontificem certò pertinere, negare saltem non possunt, dubium esse, an ad Pontifices pertineant.

neant; id enim saltem evincunt tot Patrum, tot Doctorum, Conciliorumque testimonia, & praesertim possessio tot exemplis à Romano Pontifice in Gallis exercita. Quo ergo jure potuit Conventus Parisiensis Romanum Pontificem tam egregijs prerogativis exuere, non auditum, non defensum, nec saltem litis admonitum? Cur possessione abdicatus tot annis obtentâ? si vel unum ex opulentis illis Sacerdotijs Archi-Episcopo Parisiensi adimeres, quibus fruitur; nec is prius causam in senatu dixisset, quantæ rogo de injuria, violatisque legibus querelæ? & tamen quantum inter Pontificem & Archi-Episcopum, inter Sacerdotium, supremamque potestatem discriminis? *Dices*, sententiam & declarationem Conventus Parisiensis ad solam Galliam pertinere. Esto: at potestas Pontificia non Gallias minùs, quàm alias mundi partes complectitur, nec minùs in ijs, quæ fidem, morèsque spectant, Gallia quam Italia Pontifici subicitur, quod nec Galli ipsi negant; quo ergo jure, non auditum, non defensum Pontificem eo jure privant, quod in Gallijs habuit, posseditque tot annos, quòque privari nisi auditus non debuit? Demus enim, non habuisse, at saltem habere se credit, contenditque ingentibus rationibus nixus; non ergo condemnari debuit, nisi praesens, auditusque. Quòd si dicant, nihil novi Parisienses statuisse, sed tantum antiqua, & jam olim à Patribus statuta, declarasse. Respondeo, hoc ipsum in dubium vocari, imò gravissimis rationibus ostendi, Patres & Concilia contrarium statuisse: non ergo tam grave, & controversum dubium decidi à Parisiensibus debuit, nec praesentibus, nec auditis partibus, quarum intererat; alioquin si is litem lucretur, vincatque, qui stare pro se. Jura & scripturas dicit, seque nihil aliud expetere, quàm olim Jure & scripturis decisa, & ideo nec iudice, nec sententiâ opus esse; quis tam reus, quem non continuo absolvas? nec enim tam malam causam quis habeat, qui non Canones, non Leges, & scripturas appellet: imò ij maxime, qui suæ causæ minùs confidunt, tympanorum more, fortius ex vacuo sonantium. *Quarid*. Certum est, non posse superiorem ab inferioribus judicari, multoque minùs juribus, quæ habere se contendit, privari. Quis verò Conventum Parisiensem Pontifici & Concilij præposuit, ut ab istis sancita ille resigeret? ergo Conventus Parisiensis

siensis Concilij Viennensi, Lateranensi, Lugdunensi ac Constantiensi major, ut quæ hæc comprobârunt, ille damnaret? & doctrinam in ijs Concilij non prolatam solum, sed etiam ac toties exercitam aboleri juberet, imò seditiosam, sacrilque scripturis adversam appellaret? huc ergo tendunt tot illa encomia, ac prærogativæ Conciliorum à Gallis invidiosè jactata, ut videlicet Pontifici quidem præferantur, Galliæ tamen Episcopis subjaceant, ab istis, ut liberit, obliteranda. Concilia Ecclesiam universalem repræsentent, Concilia errorum expertia, Concilia omni Pontifice superiora, Conventui tamen Parisiensi ad pedes jaceant, corrigenda, improbanda, imò & damnanda, utcunque aulæ placuerit, & Infulis ab aula pendentibus. Quòd si Conventus Parisiensis ingenuè fateatur, ut planè fateri debet, se multò infra Concilium esse, & Pontificum decreta; quærimus, quâ ergo auctoritate ausus fuerit sententiam proferre, imò imperare, ac minacibus decretis obtrudere, adèd Conciliorum doctrinæ, exemplisque adversam? Num ergo Archi-Episcopus Parisiensis pateretur, aliquem è Decanis suis Ruralibus collectis clericorum comitijs Archi-Episcopi decreta contrarijs evertere, & suas opiniones Archi-Episcopi præferre, imò imperare? atqui non minùs Archi-Episcopus, Conventusque Parisiensis Pontifici & Concilij subest, quàm Decani Antistiti suo; non ergo contra Pontificum, Conciliorumque decreta statuere quidquam poterant; & quæ statuerunt, nullius ponderis ac momenti sunt. Si enim corrigi, judicarique Pontifices & Concilia oportebat, ab alijs Pontificibus & Concilij de-
 cuit, non à Conventu Parisiensi, cui nulla in majores potestas; alioquin quanta Hierarchiæ Ecclesiasticæ confusio, si liceat contra superiorum statuta non tantùm docere, sed etiam imperare? Id quoque egregiè observavit Cardinalis Richelius (quo vix alius doctior, certè nemo Regi suo addictior, magisque de Regno Galliæ meritus) in libro, (a) quem Episcopus scripsit, & necdum Romanâ Purpurâ insignis; sic enim cap. 8. gallicè scribit, quæ ego latinè reddam: *Ipse Clerus Ecclesiæ ali-*
 L III *usque particularis, qualis est Ecclesiæ Gallicana, non posset hanc questionem deci-*
dere,

(a) Cardinal. de Richel. livre intitulé: *Le Principaux points de Foy de l'Eglise.* ch. 8.

dere, cum ad solam Ecclesiam pertineat fidei articulos definire; imò cum in fide re jus & causa vertatur omnium Regnorum statuúmque Orbis Christiani, uni & particulari Regno, sine auctoritate assensuque aliorum Regnorum permissum non est de hac re sententiam ferre; imò quod plus est, ex huiusmodi decisione (quod videlicet Pontifici Romano nullo casu liceat de Regnis disponere) necesse est certissimum schisma in Ecclesia consequi; cum videlicet articulus Fidei singularis, & pro una tantum Ecclesia Gallicana statuitur, non pro tota Ecclesia Catholica, unde schismatis & divisionis in rebus Fidei occasio dabitur. Adde eam sententiam (quæ videlicet Pontifici Romano potestatem indirectam adimit) bono & securitati Regnantium non solum inutilem, verum etiam noxiam esse, ut ex his videre est, quæ super hoc argumento magnus ille Perronius Cardinalis scripsit, sæculi sui ornamentum, quique materiam hanc ed eloquentiâ & doctrinâ, quam omnes in hoc Purpurato demerantur, protulit & discussit. Vides hinc à Richelio necdum Purpurato, Romæque obtruncato, sententiam Perronij Cardinalis (qui Pontificis Romani potestatem indirectam tam ardentè eruditèque defenderat) approbari: quâ igitur facie audet Maimburgus dicere, nunquam id Galliam sensisse? num igitur Perronius & Richelius Cardinales Galli non erant? num in sinu Sorbonicæ scholæ non enutriti? num doctrinâ & charitate in Principem, supra omnes, qui unquam Galliam infederint, non eximij? num in nupero Conventu Parisiensi aliquis fuit, qui Perronio & Richelio, non dicam præponi, sed ne quidem æquari potuerit? num uni Perronio aut Richelio mille Maimburgi sufficiant? Et iste sciverit, quod illi ignoraverint? negat Perronius, negat Richelius hanc esse Galliæ sententiam, affert Maimburgus; utri major fides? utri plus credas?

Nec obstat, pietatem & Religionem obtendi; id enim commune jam omnibus fallere volentibus, ut videlicet honesta prætexant, & quod de Panthera memorat Plinius, *odore invitant perituros*. Estq; præferendæ Religionis artificium tam vetus, ut S. Leo jam olim illud observaverit in epistola (b) ad Theodosium Imperat. *Privata causa pietatis aguntur obtentu, & cupiditatum quisque suarum Religionem habet velut pedissequam*. Patet ergo ex dictis, auctoritatem Conventus Parisiensis, quam inter præcipuas Maimburgus ponit, planè nullius ponderis esse, nullamque habere vim probandi. Sed nec minus inane illud,

(a) S. Leo ep. 25. ad Theod.

illud, quod addit: Regem videlicet, utpote Sacrorum Canonum Protectorem, Conveniis Parisiensis Declarationem recipi toto Regno jussisse, idque exemplo superiorum Regularium, suos Clientes unius Doctoris sententia adstringentium concordia studio. Jussisse Regem, Declarationem Parisiensem toto Regno vulgari, recipique nemo inficiatur. At verò id fecisse tanquam Canonum Protectorem, unum est ex solemnibus Maimburgo paradoxis; persecutoris enim Canonum, non protectoris est, doctrinas Canonibus adversas munire, suamque illis auctoritatem præstare; neque Rex id suo, sed aliorum instinctu fecit, regentium videlicet privatas vindictas alienâ & deceptâ Majestate. Et verò in qua Religione receptum vidit Maimburgus, doctrinas imperati Canonibus, Concilijs, Pontificibus, Sanctisque Patribus ac moribus adversas, qualis est illa, quam buccinantur Politici? Scio, multis in scholis receptum esse, ut à sententijs Augustini, Thomæ, Scotique abscedere non liceat; sed ut non liceat à Declaratione Parisiensi, nec ratio, nec conscientia permittet: spesque omninò est, ubi primi imperus deferbuerint, cesserintque voces aulae adulantium, Regem tandem, Galliàmque æquitati cessurum; & quod semper evenit, brevis ævi futuras fraudes, perpetuâ veritate.

FINIS

Primæ & secundæ Dissertationis.

LIII 2

INDEX